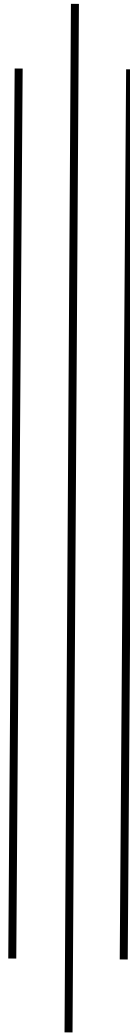

सत्रौ नगरसभाको बैठकमा नगर प्रमुख श्री मीनाकुमारी लामाद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम

हेटौँडा उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

संवत् २०८२ साल असार १० गते मंगलबार

**नगरसभाका उपाध्यक्षज्यू,
सभाका सचिव एवम् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,
नगरसभा सदस्यज्यूहरू,**

1. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना पश्चात् प्राप्त उपलब्धिको रूपमा नेपालको संविधान बमोजिम मिति २०७९ बैशाख ३० गते सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिको चौथो वर्षको प्रारम्भमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुशी लागेको छ ।
2. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको चरणमा भएका विभिन्न सामाजिक तथा राजनैतिक आन्दोलनमा जीवन आहुति गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात/अज्ञात सहिदप्रति सर्वप्रथम भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।
3. लोकतन्त्रका न्यूनतम आधारभूत मूल्य मान्यता, बहुलवादी खुला समाज, मानव अधिकार, लोकतन्त्र, सामाजिक न्याय, सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै विधिको शासनप्रति पूर्ण प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु। लोकतन्त्रलाई सामाजिक जीवन पद्धतिका रूपमा स्थापित गर्ने कुरामा उपमहानगरपालिका हरपल प्रयत्नशील छ। शासकीय व्यवस्थामा आएको परिवर्तनको अनुभूति सबै नगरबासीले गर्न सक्नु भन्नेमा हामी निरन्तर क्रियाशील रहेका छौं ।
4. तीनै तहका सरकारसँग समन्वय गर्दै प्राविधिक दृष्टिले उपयुक्त, सामाजिक रूपमा सन्तुलित एवम् राजनैतिक रूपमा सर्वस्वीकार्य विकासको प्रतिफल प्राप्तिका लागि विकासका साझा गन्तव्य/प्राथमिकता चयन गर्नुपर्ने विशिष्ट अवस्था, नगरवासीको सन्तुलित विकास एवम् सेवा प्राप्तिको बढ्दो अपेक्षाको सम्बोधन गर्नु पर्नेछ।
5. नगरवासीको आधारभूत हक तथा अधिकारप्रति सचेत रहँदै **"स्वच्छ, उत्पादनशील, समृद्ध सहर हेटौँडा"** भन्ने सोचका साथ नेपाल सरकारको सोही योजना, दिगो विकासको लक्ष्य, संघ र प्रदेश सरकारको बजेट एवम् प्राथमिकता, स्थानीय सरकारको आवधिक योजनाप्रति दृढ रही राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक आकाँक्षा पूरा गर्ने अभियानप्रति हामी पूर्ण प्रतिबद्ध छौं ।
6. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दाको अवस्थामा यस नगरको आन्तरिक आय, संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत समानीकरण, सशर्त, समपूरक, विशेष अनुदान र राजस्व बाँडफाँट लगायतका स्रोतमा अपेक्षा गरे अनुरूप वृद्धि नहुँदा प्राथमिकतामा राखिएका नगरको समग्र विकासमा महत्त्व राख्ने जनअपेक्षित कतिपय विकास आयोजना प्रभावकारी रूपले कार्यान्वयन गर्न नसकिएको यथार्थता प्रस्टैछ ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

अब म आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्दछु ।

भौतिक पूर्वाधारतर्फ

1. उपमहानगरपालिकाको वडा नं. १० स्थित निर्माणाधीन एकिकृत बस टर्मिनल सहितको सपिङ्ग कम्प्लेक्स निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
2. उज्यालो र सुरक्षित सहर निर्माणको लागि नगरका विभिन्न स्थानमा हाईमास्ट लाईट जडानलाई सम्पन्न गरिनेछ । साथै स्ट्रिट लाईट र सि.सि.क्यामेरा जडान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
3. वागमती प्रदेश कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयसँगको लागत साझेदारीमा वडा नं. ११ मा निर्माण भएको प्रादेशिक तरकारी तथा फलफुल थोक बजार लाई प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
4. नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँगको समन्वयमा सडकमा परेका विद्युतका पोलहरुलाई व्यवस्थित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै नयाँ सडक निर्माण गर्दा सडकमा परेका विद्युत पोल हटाउने कार्य लागत अनुमानमै समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

5. संघ र प्रदेश सरकारको लागत सहभागितामा करि खोला र राप्ती नदीले मानव वस्तीलाई पुर्‍याउन सक्ने क्षति न्यूनीकरणका लागि करिडोर निर्माण कार्य निरन्तरता दिइनेछ।
 6. सडक बोर्ड नेपालको लागत साझेदारीमा सडक मर्मत सम्भार कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
 7. “नियमित मर्मत सम्भार- दिगो सडकको आधार” भन्ने मुल मर्म अनुसार दुई प्रतिशत मर्मत सम्भार कोषमा कट्टा गर्ने र पूर्वाधार विकासका योजनाहरुमा विनियोजित बजेटको दुई प्रतिशत कन्टिजेन्सी कट्टी गरी आयोजनाको सञ्चालन व्यवस्थापन गरिनेछ। विपद् व्यवस्थापन कोषबाट सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रममा कन्टिजेन्सी कट्टी नगरिने र लागत सहभागिता पनि नराख्ने नीति लिइनेछ ।
 8. कानुन बमोजिम भवन निर्माण ईजाजत प्राप्त नगरी निर्माण भएका भवन तथा स्थायी संरचनालाई स्वीकृत भवन तथा योजना मापदण्ड पूरा गरेकाको हकमा नियमित तथा अन्यको हकमा संरचनाहरुको अभिलेखीकरण गरिनेछ ।
 9. भवन निर्माण ईजाजत प्रक्रिया छिटो छरितो ढंगबाट सम्पादन गर्नका लागि अनलाइन नक्सा ईजाजत प्रणाली Electronics Building Permit System (EBPS) सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
 10. विभिन्न संस्थासँगको सहकार्यमा नगर भित्रका ठूला पूर्वाधार निर्माण परियोजनाहरुको कार्यको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) र विस्तृत इन्जिनियरिङ ढाँचा (DED) विभिन्न संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा तयार गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
 11. हेटौँडा-४ स्थित बहुउद्देश्यीय व्यवसायिक भवन निर्माण कार्यमा रहेको ढिलाई र अन्यौलताको कानून सम्मत निकास निकाली निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
 12. सरकारी, सार्वजनिक जग्गाको तथ्याङ्क र अभिलेख अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाई सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरिनेछ । नयाँ भवनको ईजाजत प्रदान गर्दा उर्जा क्षमता (Energy efficiency Building) तथा हरित भवन (Green Building) निर्माणका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
 13. नगरपालिकाको मुख्य प्रशासनिक भवन परिसरमा प्रदेश सरकारबाट निर्माणाधीन सभाहललाई नगरको स्वामित्वमा सञ्चालन गरी सेवा प्रवाहलाई सरलीकृत गरिनेछ ।
 14. UNOPS लगायत विभिन्न विकास साझेदारहरुसँगको सहकार्यमा महिलामैत्री तथा अपाङ्गमैत्री पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता साथ लागू गरिनेछ ।
 15. खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड र संघीय सरकारको सह लगानीमा वडा नं. ९, १४, १५ मा वृहत खानेपानी योजना सञ्चालन गरिनेछ ।
 16. नगर क्षेत्रभित्र चालु अवस्थामा रहेका अधिकांश सडक सार्वजनिक नभएका कारण भवन निर्माण ईजाजत लगायत अन्य प्रयोजनमा जटिलता देखिएको र नगरवासीबाट गुनासाहरु प्राप्त भएको सन्दर्भमा कार्यविधि निर्माण गरी सडक सार्वजनिक गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
 17. व्यवस्थित वस्ती विकास तथा सहरीकरणका लागि नगरका उपयुक्त स्थानहरु पहिचान गरी व्यवस्थित सहरको अवधारणा अनुरूप Land Pooling का कार्यहरु सम्भाव्यताका आधारमा संघ तथा प्रादेशिक सरकारसँग समन्वय गरी अघि बढाइनेछ ।
 18. हेटौँडा-१४ स्थित मयुरधापमा निजी क्षेत्रको सहभागितामा सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणा अनुरूप सुविधा सम्पन्न फन पार्क निर्माणका लागि आवश्यक कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
 19. योजना तर्जुमा प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न आयोजना बैंक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- आर्थिक विकासतर्फ**
कृषि विकास
20. किसान सूचिकरणको कार्य आगामी आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । वास्तविक किसान पहिचान गर्ने, किसान वर्गीकरण गर्ने, कृषक परिचय पत्र वितरण गरी कृषकले पाउने सेवा सुविधा तथा अनुदानका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

21. कृषि पर्यावरण संरक्षण तथा सम्बर्धनमा घुम्ती बाली उपचार शिविर, माटो परिक्षण शिविर, चुन वितरण कार्यक्रम गरिनेछ ।
22. “उत्पादनमा प्रोत्साहन, उत्कृष्ट कृषक सम्मान” कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । युवाहरुलाई उत्पादन तथा आय आर्जनमा आवद्ध गराउन युवा लक्षित कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
23. कृषकका लागि उन्नत जातको बिउमा अनुदान, मिनिकिट वितरण, मकैको बिउ उत्पादनमा अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
24. सामुदायिक वनसँगको समन्वय र सहकार्यमा जंगलका पत्करको प्रयोगबाट प्राङ्गारिक मल उत्पादन गरी कृषकलाई प्राङ्गारिक मल प्रयोगमा प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै जैविक विषादीको प्रयोगमा प्रोत्साहन गरी उत्पादकत्व बृद्धिमा जोड दिइनेछ ।
25. कृषि तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिनेछ । कृषक समूह तथा कृषि सहकारीहरु मार्फत लागत साझेदारीका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
26. “एक वडा एक कृषि उत्पादन कार्यक्रम” अन्तर्गत वडा नं. १३ मा मेवा खेती र वडा नं. १ मा कोदो खेतीलाई आगामी आर्थिक वर्षमा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
27. वडा नं. १२ को सिंचाई पूर्वाधार निर्माणलाई निरन्तरता दिई वडा नं. १३ मा सम्भाव्यता अध्ययन गरी आवश्यकताका आधारमा सिंचाईका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
28. उत्पादित कृषि उपजको बजारीकरण, यान्त्रिकीकरणमा जोडिँदै कृषि क्षेत्रमा उपलब्ध गराइएको अनुदानका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
29. संघीय तथा प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त कार्यक्रमहरुलाई पारदर्शी, गुणस्तरीय र लक्षित समुदायसम्म पुर्याउने गरी सञ्चालन गरिनेछ ।

पशुपन्छी विकास

30. पशुपन्छीको उत्पादन, प्रवर्धन तथा बजारीकरणमा मासु, अण्डा, माछा तथा दुधमा आत्मनिर्भर बनाउनका लागि तुलनात्मक लाभ भएका उन्नत जातका सहयोग गर्नका लागि उत्पादनमा आधारित अनुदान तथा सहयोगका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि पशुपालन तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
31. युवालाई लक्षित गरी पशुपालन अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । स्थानीय तथा रैथाने चौपाया संरक्षण तथा प्रवर्धन गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
32. जुनोटिक रोगहरुको बारेमा विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
33. कृषकहरुलाई सेवा केन्द्र मार्फत जै, मकैचरी तथा वर्षिम जस्ता घाँसको विउ खरिद गरी वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
34. पशु सेवा केन्द्रको स्तरोन्नती गरी उपचार सेवा तथा औषधीको व्यवस्थापनलाई सर्वसुलभ बनाइनेछ ।
35. पशुपन्छीमा लाग्ने विभिन्न किसिमका महामारी जन्य रोगहरु नियन्त्रण गर्नका लागि आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
36. जिविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत बंगुर प्रवर्द्धन, पाडापाडी, गाई प्रवर्द्धन तथा बाख्रा पालन जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

श्रम तथा रोजगार

37. नेपाल सरकारको नीति बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषमा अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिकहरुलाई आवद्ध गराइनेछ ।
38. रोजगार सेवा केन्द्रलाई प्रभावकारी बनाई वेरोजगार व्यक्तिहरुलाई सीप सृजनाका माध्यमबाट रोजगारमा जोड्ने र स्थानीय सामुदायिक पूर्वाधारमर्मत सम्भार लगायतका श्रममूलक कार्यमा संलग्न गराई लक्षित वर्गको जीविकोपार्जनमा सुधार गरिनेछ ।
39. बेरोजगार व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी रोजगार बैंक तयार गरिनेछ । न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्न आवश्यक रोजगार सेवा र सहायता प्रदान गरिनेछ ।

40. बैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिका लागि आवश्यक पर्ने श्रम स्वीकृति तथा पुनः श्रम स्वीकृतिका लागि रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत सहजीकरण गरिनेछ । बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरुको लागि पुनः एकीकरणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
41. फेमिस सिस्टमबाट कामको सिलसिलामा बैदेशिक रोजगारीमा गएका व्यक्ति अलपत्र परेमा, अङ्गभङ्ग वा मृत्यु भएमा उक्त व्यक्तिलाई उद्धार तथा आश्रित परिवारलाई राहतका लागि समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।

उद्योग

42. महिला लक्षित उद्यमशीलता प्रबर्द्धनका लागि उद्योग दर्तामा लाग्ने दस्तुर छुट दिइनेछ । कम्तिमा १५ जना व्यक्तिलाई प्रत्यक्ष रोजगारी दिने गरी नयाँ दर्ता हुने उद्यम व्यवसायलाई पहिलो वर्ष व्यवसाय करमा शत प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
43. लघु, घरेलु, साना र मझौला उद्योग तथा नयाँ उद्यमीलाई प्रविधिमा सहयोग एवम् सीप सम्बन्धी ज्ञान दिइनेछ । त्यस्ता उद्योगलाई प्रबर्द्धन गर्न नविनतम प्रविधि प्रोत्साहन गर्दै उत्पादित वस्तुको ब्राण्डिङ्ग गर्न सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।
44. मकवानपुर उद्योग बाणिज्य संघसँगको सहकार्यमा नव उद्यमी प्रबर्द्धन गर्न सीप विकास, व्यवसाय विस्तार र बजारीकरणका लागि Business Incubation & Learning Center को स्थापना तथा सञ्चालन गर्न आवश्यक सहकार्य गरिनेछ ।
45. विभिन्न समुदायहरुको परम्परागत ज्ञान, सीप, कला र पेशाको संरक्षण गर्दै सामग्री उत्पादन र बजारीकरणका लागि सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।
46. “उद्यमी समूहलाई प्रोत्साहन र उपहार, उत्पादित सामग्रीहरुको प्रदर्शन तथा बिक्रीको लागि कोशेली घर” भन्ने अवधारणालाई मूर्तरूप दिन हेटौँडा-१० मा निर्माणाधीन कोशेली घरलाई आगामी आर्थिक वर्षमा सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
47. स्थानीय स्रोत र कच्चा पदार्थ, सीप, श्रम र प्रविधिको उपयोग गर्ने उद्योगको प्रबर्द्धन गर्न बिशेष जोड दिई गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत एक वटा एक उद्यम विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई आगामी वर्ष थप ३ वटा वडामा कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ ।
48. समृद्धिका लागि युवा उद्यमशीलतालाई नीतिगत सम्बोधन सहित नवीनतम सोच भएका युवाहरुलाई नयाँ नयाँ व्यवसाय स्थापना तथा सञ्चालन गर्न “सीप सिकाउने, स्वदेशमा टिकाउने” सोच अनुरूप मागमा आधारित उद्यमशिलता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

सहकारी

49. उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरुको कारोवार प्रतिवेदन कोपोमिस मार्फत आवद्ध गरी प्रतिवेदन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
50. सहकारी संस्थाहरुको नियमित अनुगमनलाई निरन्तरता दिई बचत संकलन, ऋण परिचालन र संस्थागत सुशासनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
51. सहकारी संस्थाहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रवाहमा थप प्रभावकारिता ल्याउन सहकार्यको मर्मलाई आत्मसाथ गरी सहकारी संस्थाहरुलाई एकीकरण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
52. संकटग्रस्त सहकारीलाई संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि संस्थागत प्रबन्ध मिलाई सुधारका आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
53. “किसानलाई प्रोत्साहन, मेशिनरी औजार खरिदमा अनुदान” भन्ने नीति अनुरूप ५० प्रतिशत अनुदानमा चिलिङ्ग भ्याट, मिल्क एनालाईजर, स्टिल क्यान, जेनेरेटर लगायतका सामग्रीहरु दुग्ध सहकारी संस्था मार्फत् उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

पर्यटन विकास

54. “घुमौ हेटौँडा चिनौ हेटौँडा” भन्ने नारा सहित आन्तरिक पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि होटल एशोसियसन मकवानपुरसँगको सहकार्यमा City Tour कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ ।

55. संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा राष्ट्रिय महत्वका ऐतिहासिक पर्यटकीय क्षेत्रहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटनलाई प्रबर्द्धन गर्न प्रचार, प्रसार तथा प्रबर्धनात्मक कार्यहरु गरिनेछ ।
56. दक्षिण एसियाको पहिलो मानव निर्मित चुरे सुरुङ्गको पर्यटकीय सम्भावना अभिवृद्धि गर्न संघ र प्रदेश सरकारको समन्वय एवम् सहकार्यमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण सहित प्रवर्धनात्मक कार्य गरिनेछ ।
57. हेटौँडा-१० मा निर्माणाधिन तामाङ्ग संग्रहालय निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । साथै उपयुक्त स्थानमा नेवा संग्रहालय निर्माणको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

शिक्षा विकास

58. विद्यार्थीलाई मनोरञ्जनात्मक तवरले सिक्ने अवसरको सिर्जना गर्दै सीपमूलक सिकाइको सुनिश्चितताका लागि सुनौलो शुक्रबार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बिद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
59. विद्यालय अनुपातमा एकरूपता कायम राखी दक्ष र तालिम प्राप्त शिक्षकबाट पढ्न पाउने विद्यार्थीको हकलाई सुनिश्चित गर्नका लागि शिक्षक दरबन्दी पुनरावलोकन, मिलान र विद्यालय स्थगन वा मर्जिङ वा डाउन साइजिङ गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
60. शिक्षकको पद रिक्त हुँदा पठनपाठनमा हुने क्षति न्यूनीकरण गर्नका लागि शिक्षक बैंक, मोबाइल टिचर, सिल्भर भोलेन्टियरको व्यवस्था गर्दै शिक्षक प्रसुति विदामा बसेको बखत विद्यार्थीको पठनपाठनमा बाधा नपुग्ने गरी सिकाई आपुरणका लागि गरिएको वैकल्पिक व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
61. स्वास्थ्य चौकी, सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, सहरी स्वास्थ्य प्रवर्धन केन्द्र, अस्पताल तथा विद्यालय नर्सको परिचालन मार्फत सबै विद्यार्थीको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने प्रबन्धलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
62. विद्यालयको भौतिक सुदृढीकरण, गुणस्तर सुधार, क्षमता विकास तथा लैङ्गिक क्षमताको सुनिश्चितता गर्न शिक्षा क्षेत्रको समग्र विकासलाई मध्यनजर राख्दै विद्यालय शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण नीति र योजना कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
63. वृत्तिमार्ग निर्देशन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । एनजाइटी, बौद्धिक अपाङ्गता, डाउन सिन्ड्रोम जस्ता फरक प्रकृतिका समस्या भएका बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि विद्यार्थीको व्यक्तिगत मूल्याङ्कन प्रणाली विकास गरिनेछ ।
64. तामाङ्ग भाषा र नेवा भाषाको प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय पाठ्यक्रमका रूपमा विद्यालय तहमा पठनपाठनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
65. मेगा विद्यालय सञ्चालनको अवधारणा अनुरूप नीतिगत व्यवस्था सहित बिद्यालय सञ्चालन सुरु गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
66. अटिजम लगायतका विशेष आवश्यकता भएका बालबालिकाको सिकाइ सुनिश्चितताका लागि संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ ।
67. चेपाङ्ग, थामी लगायतका विद्यार्थीलाई अध्ययनमा निरन्तरता दिन शैक्षिक सामाग्री सहयोग सहित छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
68. उपमहानगरपालिकाको अभिभावकत्वमा सञ्चालित B.A.L.L.B. र BSc.Ag शैक्षिक कार्यक्रम व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न पूर्वाधार विकास सहित आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ ।
69. यस नगर क्षेत्रमा PCL Nursing कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी सम्बन्धीत संस्थाहरूसँग सहकार्य तथा साझेदारीको प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।

युवा तथा खेलकुद

70. युवामा स्वयंसेवा, सकारात्मक सोच, उद्यम प्रवर्धन तथा कुलत दूर्यसन नियन्त्रण सम्बन्धी युवा परामर्श तथा क्षमता विकासका कार्यक्रम मार्फत युवा सशक्तिकरण गरिनेछ ।
71. विद्यालय तहदेखि नै खेल प्रतिभा प्रस्फुटनको अवसर प्रदान गर्न मेयर रनिङ सिल्डका अतिरिक्त वडाको साझेदारीमा विभिन्न विधाका विद्यालय स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।

72. अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई लक्षित गरी विशेष खेल प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ । खेल क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान गर्ने युवा खेलाडीहरूलाई सम्मानित तथा पुरस्कृत गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

73. टोल विकास संस्थाहरूलाई समुदाय परिचालनको माध्यमबाट सिङ्गो नगरको विकास प्रक्रियामा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले सचेतनामूलक, सीपमूलक तथा आयमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा जोड दिइनेछ । टोल विकास संस्थामार्फत छुवाछुत, सामाजिक कुरीति, अन्धविश्वास, लैङ्गिक विभेद र हिंसाका घटनाहरू न्युनिकरणका अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
74. असहाय, बेसहारा, सहयोगापेक्षी सडक मानव, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक हिंसा पीडित तथा प्रभावित व्यक्तिहरूको संरक्षण, स्वास्थ्योपचार तथा पुनर्स्थापनामा सहयोग पुर्याउँदै आएका संस्थाहरूको सञ्चालन व्यवस्थापनमा गरिदै आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
75. नगरक्षेत्रमा क्रियाशील गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय एवं सहकार्यमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । साथै कार्यक्रमहरूमा हुन सक्ने दोहोरोपनालाई निरुत्साहन गर्दै गैरसरकारी संस्थाका कार्यक्रमलाई बजेट किताबमा समावेश गरिनेछ ।
76. एचआईभि संक्रमित तथा प्रभावित वालवालिकाको पोषण तथा शैक्षिक सहयोग कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्दै वैदेशिक रोजगारको क्रममा मृत्यु भएका अभिभावकका बालबालिका समेतलाई शैक्षिक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । संक्रमित व्यक्तिको उपचार तथा आय आर्जनका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
77. गैर सरकारी संस्थाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रममा सम्बन्धित संस्थाको ३० प्रतिशत लागत साझेदारी सुनिश्चितताको आधारमा मात्र योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
78. बैदेशिक रोजगारलाई व्यवस्थित, सुरक्षित र सम्मानित बनाउन यस उपमहानगरपालिकामा समेत सञ्चालित सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिहरूलाई रिटर्नी संघ सँगठनहरू मार्फत् सङ्गठित गर्दै स्वरोजगार तथा उद्यमशिलतातर्फ प्रोत्साहन गरिनेछ ।
79. सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणा अनुसार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन हुँदै आएका संरचनाको सञ्चालनका लागि समय सापेक्ष अनुदान रकम वृद्धि गरी निजी क्षेत्र मार्फतनै सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

जनस्वास्थ्य

80. उपमहानगरपालिकाबाट हेटौँडा अस्पतालमा निर्माण थालनी गरिएको १०० बेडको बाल तथा प्रसुति कक्षको अधुरो निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गरी एन.आई.सि.यु./पि.आई.सि.यु. सेवा सञ्चालन गरिनेछ ।
81. वडा नं. १३ र १६ का नगर अस्पताललाई संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा आवश्यक पूर्वाधार विकास गरी स्वास्थ्य विमा सहितको अस्पतालको रूपमा सञ्चालन प्रक्रिया अघि बढाइनेछ ।
82. सुत्केरी महिला तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य अवस्था परीक्षण गर्न पोषण कोशेली घरभेट गर्ने PNC Home Visit कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
83. “मेयरसँग जनता स्वास्थ्य कार्यक्रम” अन्तर्गत ज्येष्ठ नागरिक, प्रशामक सेवा (Paliative Care), अपाङ्गता तथा एकल महिला/पुरुषलाई प्राथमिकतामा राखी समुदायस्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
84. महिलामा बढ्दो क्रममा रहेको पाठेघर मुखको क्यान्सर रोगलाई लक्षित गरी वडा स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट नियमित रूपमा भि.आई.ए. सेवा निःशुल्क सञ्चालन गरिनेछ ।
85. स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवालालाई प्रभावकारी बनाउन र आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच अभिवृद्धि गर्न ई-रिपोर्टिंग सिस्टम (eHMIS/DHIS2/eTB/eLMIS/eHMIS) निरन्तरता दिइनेछ ।

हाल सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थामा प्रयोगशाला सेवा लगायत अन्य सेवाको विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

86. उपमहानगरपालिका अन्तर्गतका अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी र आधारभूत /शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरुको न्यूनतम मापदण्ड अनुगमन (MSS) गरी स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्रवाह भैरहेको स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि गरिनेछ।
87. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ब्लड बैंक मार्फत नगरवासीहरुलाई प्रदान गरिदै आएको निःशुल्क रक्त सञ्चार सेवा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
88. गर्भवती महिलाहरुको गर्भअवस्थादेखि सुत्केरी भएको २ वर्षसम्मको अवधिलाई Digital प्रविधि APPS वाट ट्र्याकिङ गरी उक्त अवधिमा लिनुपर्ने सम्पूर्ण आधारभूत सुचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
89. किशोरीलाई लक्षित गरी पाठेघर मुखको क्यान्सर विरुद्धको खोप Human Papilloma Virus (HPV) को लागि सरोकारवालासँगको समन्वय तथा सहयोगमा लक्षित समूहमा सञ्चालन गरिनेछ । साथै पूर्ण खोप वडा तथा पालिका सुनिश्चितता दिगोपनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
90. हेटौडा अस्पतालबाट सञ्चालित डायलासिस सेवालाई थप व्यवस्थित गर्न आवश्यक सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । हेटौडा सामुदायिक आँखा अस्पताललाई उपलब्ध गराउँदै आएको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
91. स्वास्थ्य सेवाको पहुँचबाट बञ्चितमा परेका अति बिपन्न समुदायलाई आवश्यक स्वास्थ्य सेवाको सहज उपलब्धताका लागि पहिचानका आधारमा स्वास्थ्य विमामा आवद्ध गर्न आवश्यक सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
92. नगर अस्पताल मार्फत मानसिक स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरिनेछ । स्वास्थ्य सेवामा पर्ने आकस्मिक/महामारी/विपद्जन्य समस्या व्यवस्थापन गर्न आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
93. तेश्रो सन्तान जन्मलाई प्रोत्साहन गर्न कोष खडा गरी आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
94. संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्य र लागत साझेदारीमा Healthy City को अवधारणा अनुरूप जनस्वास्थ्यका सूचकमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा

95. “मेरो स्वास्थ्य मेरो जिम्मेवारी” नारालाई सार्थक पार्न नगरभित्र योग (आसन, प्रणायाम, ध्यान) एवम् सकारात्मक जीवनशैली सम्बन्धी प्रशिक्षण लगायत सर्ने/नसर्ने रोग सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गराई स्वस्थ जीवनशैली मापन (Healthy Lifestyle Assessment) क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
96. योगाभ्यास प्रवर्द्धनमा क्रियाशील रहेका संघसंस्थासँगको समन्वय र सहकार्यमा नगर क्षेत्रमा योगाभ्यासलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गरिनेछ।
97. आयुर्वेद तथा प्राकृतिक चिकित्सा लगायत वैकल्पिक चिकित्सा क्षेत्रको समुचित विकासका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

महिला तथा बालबालिका

98. “महिलामैत्री सहर” निर्माण अन्तर्गत अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
99. “लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगर, दिगो समृद्धिको आधार” भन्ने नाराका साथ लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगर निर्माणको लागि लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्धमा निरोधात्मक उपाय अवलम्बन गर्दै प्रभावित महिला र बालबालिकालाई उद्धार राहत, पुनर्स्थापना, मनोसामाजिक परामर्श सेवा तथा पारिवारिक पुनर्मिलनका लागि अल्पकालीन सुरक्षित आश्रय स्थलको सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
100. बालमैत्री स्थानीय शासनलाई दिगोपना कायम गर्न बालबालिकाको समग्र विकास सुनिश्चित गर्दै बाल अधिकार संरक्षण तथा सुरक्षा सम्बन्धमा विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
101. मर्यादित जीवनका लागि बालबालिका तथा किशोर किशोरीको सचेतना अभिवृद्धि गर्न र जोखिम विरुद्ध संगठित रुपमा लड्न अभिभावक बालबालिका अन्तर्क्रिया र किशोर किशोरी संवाद कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

102. “एक वडा एक ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र” को अवधारणा अनुरूप क्रमशः विस्तार गर्दै लगिनेछ । बालबालिकालाई नैतिकवान र आचरणयुक्त बनाउँदै जेष्ठ नागरिकसँगको सामिप्यता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
103. अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सहायक सामाग्री वितरण तथा प्रशासनिक कामकाजमा बहिरा व्यक्तिसँगको संवाद सहजीकरणको लागि दोभाषेको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
104. घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा, कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्यवहार, जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत विरुद्ध सचेतनामूलक कार्यक्रम मार्फत हिंसाजन्य गतिविधि विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
105. बालबिबाह/ बाल यौन दुर्यवहार, बालश्रम, मानव वेचचिखन, साइबर अपराध विरुद्ध सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी बालबालिकालाई सजग र संयमित बनाइनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

106. “सफा हेटौँडा र स्वस्थ हेटौँडा” अभियान अन्तर्गत फोहरलाई स्रोत मै वर्गीकरण गर्ने कार्यलाई टोल विकास संस्थाको समन्वय र सहकार्यमा विस्तार गरिनेछ ।
107. मुख्य बजार क्षेत्रका वडाहरुलाई प्लास्टिकमुक्त वडा घोषणाका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
108. सहरी क्षेत्र हरियाली प्रबर्धन, संरक्षण, उपयोगका लागि नागरिक सचेतीकरणमा जोड दिइनेछ । वन डढेलोबाट हुने वन विनास तथा जैविक विविधताको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न वनका ज्वलनशील पदार्थ हटाउने तथा वन डढेलो नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
109. भूतनदेवी सामुदायिक वन तथा वन विज्ञान अध्ययन संस्थानको सहकार्यमा वडा नं १० को भूतनदेवी सामुदायिक वन क्षेत्रमा चित्तल लगायतका जैविक विविधताको संरक्षण गरी पर्यापर्यटनलाई प्रवर्धन गर्न आवश्यक सहकार्य गरिनेछ ।
110. नगर क्षेत्रमा उत्सर्जन हुने फोहरमैलाको दिगो व्यवस्थापन गर्न सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणामा फोहर व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि फोहरमैला प्रशोधन केन्द्र (Material Recovery Facility) निर्माण गरिनेछ ।
111. समुदायस्तरमा खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुबाट प्रवाह हुने खानेपानीको नियमित गुणस्तर परीक्षणमा जोड दिइनेछ ।
112. घरको नक्सापास गर्दा जमिन मुनिको पानी पुनर्भरणका लागि आकाशे पानी संकलन गरी रिचार्ज विधि साथै आगलागीजन्य दूर्घटना न्यूनीकरण गर्न अग्नी नियन्त्रण यन्त्र (Fire Extinguisher) जडानलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
113. नगर भित्रका खुल्ला क्षेत्र, पार्क, विद्यालय हराभरा गर्न वृक्षारोपण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । पार्क, पोखरी, सिमसार तथा पानीको मुहानको लगत राखी संरक्षण कार्य गरिनेछ । नगरको मुख्य नदी, खहरे तथा राजकुलोको सफाई तथा संरक्षण गरिनेछ ।
114. ट्राफिक प्रहरीसँगको सहकार्यमा सडक दूर्घटना न्यूनीकरणका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम गरिनेछ । साथै घरायसी ग्याँस प्रयोगबाट हुनसक्ने आगजनी लगायतका दूर्घटनालाई न्यूनीकरण गर्न समुदाय स्तरमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
115. यातायात व्यवसायीसँगको सहकार्यमा यात्रुले जथाभावी फाल्ने फोहर र सोबाट हुन सक्ने सडक दूर्घटना र वातावरण प्रदुषण न्यूनीकरण गर्न नगरको चारवटा नाकामा पार्किङ्ग सहितको सार्वजनिक शौचालय र यात्रा गर्ने यात्रुबाट फालिने फोहर संकलन गर्ने स्थलको पहिचान गरिनेछ ।
116. विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यढाँचा तयार गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन उत्थानशीलतालाई विस्तार गरी दिगो विकासलाई सुनिश्चित गरिनेछ ।

117. बिपद व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्वयम् सेवक तयार पार्ने उद्देश्यले नेपाल रेडक्रस सोसाईटीसँगको समन्वय र सहकार्यमा समुदायमा आधारित विपद् प्रतिकार्य (Community Action For Disaster Response- CADRE) तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
118. वन, वातावरण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान लगायत विभिन्न प्रदुषण मापनका लागि कृषि तथा वन विज्ञान विश्व विद्यालयसँग सहकार्य गरिनेछ।
119. भूमिगत पानी पुनर्भरण हुने क्षेत्र पहिचान, नक्साङ्कन, भण्डारण क्षमता र अवस्थिति बारे विस्तृत भौगर्भिक अध्ययन गरी विषयगत कार्यालयसँग साझेदारीमा भूमिगत पानी पुनर्भरणका लागि रिचार्ज पोखरी निर्माण गरिनेछ। साथै भूमिगत पानी उपभोग सम्बन्धी कार्यविधि बनाई जथाभावी डिपबोरिङ्ग गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
120. उपमहानगरपालिकाको खहरे/खोला तथा भूक्षय जोखिम क्षेत्रमा Nature Based Solution (NBS) अन्तर्गत बाँस, भेटिभर जस्ता बनस्पति प्रजाति लगाई नियन्त्रण गरिनेछ।

संस्थागत सुशासन

121. स्थानीय तहबाट हुने सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाउन विद्युतीय शासन गुरुयोजना (e-Governance Master Plan) तयार गरी डिजिटल सिटिको अवधारणा अघि बढाइने छ।
122. नगर तथा वडा कार्यालयमा सुझाव/गुनासो सुनुवाई तथा व्यवस्थापन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सकारात्मक विभेदको नीति लिइनेछ साथै वडा कार्यालयबाट हुने योजना कार्यान्वयन, फरफारक र भुक्तानीको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
123. संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट अभ्यासमा ल्याइएका स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA), स्थानीय वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (FRA), स्थानीय आर्थिक विकास मूल्याङ्कन (LED) लगायतका कार्यविधि अनुरूप नगरको काम कारवाहीलाई नतिजामुखी बनाइनेछ।
124. सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण पुनरावलोकन गरी स्मार्ट शासनको अवधारणा बमोजिम स्वीकृत सङ्गठन संरचनालाई अद्यावधिक गर्दै नगरवासीलाई दिने सेवा प्रवाहमा पारदर्शिता तथा छिटो छरितो सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता कायम गरिनेछ।
125. कर्मचारी प्रशासनलाई क्षमता विकास तालिम तथा नवीनतम प्रविधिको ज्ञान मार्फत प्रतिस्पर्धी र प्रभावकारी बनाइनेछ। कर्मचारीको बहुआयामिक क्षमता विकास गरी आवश्यकताको आधारमा कार्य सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी दिइनेछ।
126. नगर र नगर क्षेत्रभित्रका सार्वजनिक जग्गा एवं पूर्वाधार सम्पत्तिको लगत खडा गरी अद्यावधिक अभिलेख राखिनेछ।
127. सहरी सौन्दर्यता तथा ट्राफिक व्यवस्थापनलाई मध्येनजर गरी सुमो, इभि, इरिक्सा, अटो लगायतका साना सवारीहरूको व्यवस्थित पार्किङ्गका लागि सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ।
128. विभिन्न संघसंस्था, समूह तथा व्यक्तिलाई विभिन्न प्रयोजनका लागि उपमहानगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट हुँदै आएको कार्यक्रमिक र आर्थिक सहयोगलाई मितव्ययी बनाउन एकद्वार नीति अनुरूप उपलब्ध गराउन आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ।

कानून र न्याय

129. न्यायिक समितिको संस्थागत सुधार र मेलमिलापकर्ताको क्षमता अभिवृद्धि कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
130. उपमहानगरपालिकाले हालसम्म जारी गरेका ऐन, नियम तथा कार्यविधिलाई एकत्रित गरी कानून संग्रह प्रकाशन मार्फत् जारी गरिएका कानून कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाइनेछ।
131. समुदाय तहमा कानुनी सचेतनाका कार्यक्रम र विद्यालय एवम् क्याम्पसलाई लक्षित गरी विद्यार्थीसँग न्यायिक समिति कार्यक्रम सञ्चालन गरी न्यायमा आम नगरबासीको पहुँच अभिवृद्धि गर्दै न्यायिक समितिको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरिनेछ।

राजश्व परिचालन

132. “कर तिर्नु सम्मानित हुनु पनि हो” भन्ने भावना जगाउन करदाता सम्मान लगायतका प्रवर्द्धनात्मक र प्रचारात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
133. आर्थिक ऐन, २०८२ मा विगतमा दिइदै आएको कृषि तथा पशु सेवा प्रवर्धनसँग सम्बन्धित व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणमा तोकिएको दरमा ६० प्रतिशत छुटलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
134. एकल महिला तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति प्रमुख सञ्चालक, प्रोपाईटर भई उद्योग दर्ता तथा नवीकरण गरेमा तोकिएको शुल्कमा सत प्रतिशत छुटलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
135. सबै वडालाई प्रविधिसँग जोड्दै सबै प्रकारका कर राजश्व Online प्रणालीबाट नै सङ्कलन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
136. नदीजन्य पदार्थको जरिवाना असुलीलाई राजश्व बृद्धिको आधारको रूपमा अपनाउन निषेधित क्षेत्र, समय र स्थान तथा प्रचलित कानून विपरितका नदीजन्य पदार्थ उत्खनन, सङ्कलन तथा ढुवानी जस्ता क्रियाकलाप रोक्ने कार्यमा संलग्न रहने सुरक्षा निकायलाई जरिवाना असुली रकमको २० प्रतिशतले हुन आउने रकम प्रोत्साहन बापत उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
137. घर बहाल करलाई समय सापेक्ष सुधार गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्था, सरकारी निकाय, निजी क्षेत्र र अन्य संस्थाको घर बहाल करलाई आधार मानी मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघ र सरोकारवाला निकाय समेतको समन्वयमा करदरलाई पुनर्मूल्याङ्कन गरिनेछ।
138. घरजग्गा बहाल करलाई प्रभावकारी बनाउन कार्यविधि तयार गरी सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई अनिवार्य रूपमा घर बहाल समझौता अभिलेखाङ्कन गराउने नीति अवलम्बन गर्दै घरजग्गा बहाल करलाई पूर्ण रूपमा गरेको दायरा ल्याई कर अभिवृद्धि गर्न टोल विकास संस्थसँग आवश्यक समन्वय गरी अद्यावधिक तथ्याङ्क सङ्कलन गरी स्वचालित तथ्याङ्क आधार (Automated Data Base System) तयार गरी लागू गरिनेछ ।
139. बहालकर घरधनीबाट असुल गर्ने कानुनी व्यवस्था कडाईका साथ लागू गरिनेछ । व्यवसायीलाई व्यवसायकर र बहालकरको दोहोरो मार परेको हुँदा व्यवसाय दर्ता प्रभावकारी हुन नसकेकोले अनिवार्य रूपमा व्यवसाय दर्ता बखतै घरधनीको लगत लिई सम्पत्तिकरसँगै बक्यौता घरबहालकर असुली गर्ने कार्य लागू गरिनेछ।
140. व्यवसायिक प्रयोजन र आवासीय प्रयोजनको लागि घर भाडामा लगाउने घरधनीको लगत संकलन तथा घरभाडामा लगाउँदा सम्बन्धित वडामा अनिवार्य विवरण दाखिला गर्नुपर्ने कार्य लागू गरिनेछ।
141. अटो रिक्सा र विद्युतीय रिक्सा नवीकरण र सिफारिस प्रक्रियालाई व्यवस्थित गरिनेछ। उक्त साधनहरु व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरी नियमन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
142. करको दायरामा समेटिन नसकेका क्षेत्रहरु पहिचान गरी प्रदेश सरकारको कानून बमोजिम उपमहानगरपालिका भित्रको चलचित्र घर, कनसर्ट, डान्सबार, नाईट क्लब, दोहोरी साँझ/रोदी घर, मसाज एवम् स्पा, फनपार्क, फुटसल, पुलहाउस, स्वीमिङ्ग पुल, जिम हाउस, बालउद्यान, पार्क, जिपलाईन, मेला महोत्सव लगायतका मनोरञ्जन स्थलहरूमा अनुगमन गरी मनोरञ्जन कर असुल गरी आय वृद्धि गरिनेछ।
143. उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका सबै प्रकारका व्यवसायहरूको दर्ता एवम् नवीकरणलाई अनिवार्य गर्न अभियान सञ्चालन गरी करको दायरामा ल्याइनेछ।
144. उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण करदातालाई कर शिक्षा प्रदान गरी करको दायरामा ल्याउने उद्देश्य अनुरूप "तपाईं हाम्रो कर नगर विकासको घर" मुल नारा सहित निजी क्षेत्र, सामुदायिक संस्था, वडा र टोल विकास संस्थालाई जिम्मेवार बनाई परिचालन गरिनेछ।
145. उपमहानगरपालिकाभित्र विकास निर्माणका कार्यमा आवश्यक निर्माण सामाग्रीको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नुको साथै आन्तरिक स्रोतमा बढोत्तरी गर्न नदीजन्य पदार्थ उत्खनन् संकलन र

बिक्री वितरण सम्बन्धी वार्षिक कार्ययोजना बमोजिम उपयुक्त स्थान पहिचान गरी वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन बमोजिम नदीजन्य पदार्थ संकलन गरी आन्तरिक आय वृद्धि गरिनेछ ।

146. नगर क्षेत्रभित्र सरकारी निकायबाट सञ्चालन हुने विकास निर्माण कार्यको लागि आवश्यक पर्ने अप्रशोधित नदीजन्य पदार्थहरू उपमहानगरपालिकाबाटै नियमानुसार राजश्व बुझाई निर्माण व्यवसायी र उपभोक्ता समितिलाई उपलब्ध गराउने, उपमहानगरपालिका भित्र सञ्चालन भएको योजना तथा कार्यक्रमहरूमा आवश्यक पर्ने अप्रशोधित नदीजन्य पदार्थहरू उपमहानगरपालिकाबाटै उपलब्ध गराइने हुँदा योजनामा अन्यत्रबाट खरिद गरिएको अप्रशोधित नदीजन्य पदार्थको बिलबिजक मूल्याङ्कन कार्यमा समावेश गर्न नपाइने नीति लिइनेछ ।
147. उपमहानगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत बढाई आत्मनिर्भर बनाउने ध्येयका साथ करका दायरा विस्तार गर्न आवश्यक अध्ययन अनुसन्धानका कार्य थालनी गरिनेछ । उपमहानगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहमा कर चुक्ता प्रमाणपत्रलाई अनिवार्य शर्तको रूपमा लिइनेछ ।
148. विद्युतीय पोलमा रहेका केवुल तार व्यवस्थित गरी केवुल सेवा प्रदायकहरूलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।

सम्बन्ध विस्तार तथा शिष्टाचार

149. राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय संजाल CITYNET, UCLG, ICLEI, MUAN, UNOPS लगायतका संघसंस्थासँग सम्बन्ध विस्तार गर्दै स्वदेशका पालिका र अन्तर्राष्ट्रिय सहरसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरी असल अभ्यासको आदान प्रदान गर्दै विकास निर्माणमा सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।
150. लुमन्ती, विन लगायतका संस्थाहरूसँगको लागत साझेदारीमा सहरी विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
151. स्थानीय तहबिच पर्यटन प्रबर्धन, खेलकुद विकास, विपद् व्यवस्थापन, विकास निर्माण, राजश्व सङ्कलन तथा परिचालन, फोहरमैला व्यवस्थापन लगायत साझा सरोकारका विषयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थापना भएको “अन्तरपालिका समन्वय सञ्जाल” लाई कार्यविधि बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

152. प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट सुशासन, सामाजिक न्याय, उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगारी सिर्जना भई नगरको आर्थिक समृद्धि र जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार आउने अपेक्षा गरेको छु । यी नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सबै पक्षबाट सहयोग प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।
153. अन्त्यमा, नगरको सर्वाङ्गीण विकासमा योगदान पुर्याउने नगरसभाका सदस्य, राजनैतिक दल, राष्ट्र सेवक कर्मचारी, शिक्षक, सञ्चारकर्मी, निजी क्षेत्र, व्यापारी, सुरक्षा निकाय, नागरिक समाज, विकास साझेदार र विकास निर्माणमा श्रम उत्सर्जन गर्ने श्रमजीवी लगायत सम्पूर्ण नगरवासी र संघ तथा प्रदेश सरकारप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।